

# TÜRK ECZACILARI BİRLİĞİ'nin İTHAL İLAÇTA ECZACI KARLILIĞININ DÜŞÜRÜLMESİNE İLİŞKİN GÖRÜŞÜ

Sağlık Bakanı Sayın Osman Durmuş, 17 Nisan 2001 tarihinde Türk Eczacıları Birliği'nin çağrılı olmadığı bir toplantı yapmış, ithal ilaçta fiyatlandırmaya yönelik karar almıştır. İlaç Endüstrisi İşverenler Sendikası (İEİS) Başkanı Bülent Eczacıbaşı, Türkiye İlaç Sanayii Derneği Başkanı Cengiz Celayir ile sektörden ve Bakanlıktan yönetici ve yetkililerin katıldığı toplantının sonunda Bakan tarafından yapılan açıklamada ithal ilaç fiyatlarının Merkez Bankası döviz kuruyla belirlenmesine karar verdikleri, ithalatçının bundan sonra döviz kurundan etkilenmeyeceği, fiyat belirlenmesinde Merkez Bankası'nın her gün belirlediği orijin ülke kurunun kabul edileceği ifade edilmiştir. Böylelikle Sayın Bakan tarafından haftalardır savunulan doların 820.000.-TL'den değerlendirilerek ithal ilaç fiyatı belirlenmesi uygulamasından da yine kendi açıklamasıyla vazgeçilmiş, ithal ilacın fiyatının belirlenmesinde günlük kur sistemi geçerli olmuştur.

Sağlık Bakanı, sektörün tüm kesimlerinden, çağırmadıkları da dahil olmak üzere, fedakarlık istemiş, ithal ilaç fiyatının belirlenmesindeki oranları değiştirdiklerini de belirtmiştir. Daha önce ithalatçı masrafı olarak gösterilen % 20'lik payın gerçekte kararnamede olmayan bir pay olduğu belirtilerek bu payın belgelemek kaydıyla % 6 olarak kabul edildiği bildirilmiştir. Fedakarlığa katkıda bulunabilmek için ithal ilaçlarda ithalatçıların % 14'lük azami kar haddinin % 10'a, depocuların % 9 olan azami kar hadlerinin % 7'ye, eczanelerin % 25 olan azami kar haddinin % 20'ye düşürüldüğünü belirten Sağlık Bakanı, bu uzlaşmanın o toplantıda bulunmayan (aslında çağrılı olmayan) sektör temsilcileri tarafından da özenle sürdürülmesini istemiştir.

Sağlık Bakanı'yla 18 Nisan 2001 tarihinde yapılan, Türk Eczacıları Birliği Merkez Heyeti ve 21 Eczacı Odasının Başkan ve yöneticilerinin katıldığı görüşmede, Türk Eczacıları Birliği Genel Başkanı Ecz.Mehmet Domaç Türkiye'deki 25.000 eczacının temsilcisi olarak görüşlerimizi kendisine iletmiştir. Sağlık Bakanı'na; Eczacıların temsilcisi olan Türk Eczacıları Birliği'nin çağrılı olmadığı bir toplantıda ilaçla ilgili böylesine önemli kararların alınmasının bir talihsizlik olduğunu, bunun eczacıları üzdüğünü, eczacıların yıllardır büyük bir fedakarlıkla bu hizmeti sürdürdüklerini ifade eden Domaç, öncelikli olarak ithal ilaçta eczacının karlılığının % 25'ten

% 20'ye düşürülme kararının kaldırılması talebimizi Bakana iletmiştir. Görüşmede eczacıların kamu kurum ve kuruluşlarına verdikleri ilacın karşılığında % 5 iskonto yaparak fedakarlığı baştan yaptıkları, ödemelerin 90-120 günlere varan sürelerde yapılmasına karşın hizmeti sürdürmenin ise çok büyük bir fedakarlık olduğu vurgulanarak, ithal ilaçta % 20'ye düşürülen eczacı karlılığının % 25'e çıkarılması talebimiz iletilmiştir.

Türk Eczacıları Birliği'nin ithal ilaçla ilgili önerilerinin daha önce Bakanlığa iletildiğini, Türkiye'de eşdeğeri olan, üretilebilen ilaçların ithalatının yapılmaması doğrultusundaki düşüncemizin de bilinmesi gerektiğini belirten TEB Genel Başkanı, alınan kararların kaldırılmaması halinde eczacıların hizmet veremez duruma geleceğini, fedakarlık yapabilmek için soluk alabilmenin, yaşıyor olabilmeyen gerektiğini, eczacıların bugünkü koşullarda bile yaşamlarını zor sürdürdüklerini bildirmiştir.

28 Aralık 1984 tarih 18619 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan ve o tarihten bugüne kadar hiçbir değişikliğe uğramayan İlaç Fiyat Kararnamesi'nin 3 üncü ve 4 üncü maddeleri ülkemizde imal edilen ilacın ve ithal edilen ilacın fiyatlarının saptanmasına ilişkin oranları belirlemiştir:

**3 üncü madde:** "İlaç imalatçılarının yıllık karı firmanın yıllık satış gelirinin % 15'ini, münferit ilaçlar için ise yıllık satış tutarının % 20'sini geçemez. Depocu satış fiyatı imalatçı satış fiyatına azami % 9, perakendeci satış fiyatı da depocu satış fiyatına azami % 25 ilave edilerek bulunur."

**4 üncü madde:** "Bakanlık yurt içinde üretilen ilaç fiyatlarının tüketiciye makul bir seviyede in-tikalini sağlamak amacıyla dış ülkelere müstahzar ithali için gerekli tedbirleri alır. İthalatçı satış fiyatı ithalat maliyetine azami % 14 kar ilave edilerek bulunur. Depocu ve perakende satış fiyatları ise 3. maddedeki nisbetlerle aynıdır."

Sağlık Bakanı, 17 Nisan 2001 tarihinde Kararname'deki bu oranları ithal ilaç için değiştirmiş; ithal ilaçta ithalatçı firma karını % 14'den % 10'a, depocu karını % 9'dan % 7'ye, eczacı karlılığını da % 25'den % 20'ye düşürmüştür. **Eczacılar için son derece sıkıntılı bir süreç başlamıştır.**





Kararnamedeki perakende satış fiyatının depocu satış fiyatına azami % 25 ilave edilerek bulunur ifadesine göre önceki uygulamada perakende satış fiyatı üzerinden karlılık % 20 olarak hesaplanıyordu. Buradaki % 25 %20'ye, % 20 de % 16.67'ye düşürülmüş oldu.

**Örneğin;**

**1.000.000.-TL'lik perakende satış fiyatı olan bir ilaç için  
(KDV hariç)**

	<b>1.000.000.- Perakende satış fiyatı</b>
<b>% 20 kar</b>	<b>200.000.-</b>
	-
	-----
	<b>800.000.-Depocu satış fiyatı</b>
<b>% 25</b>	<b>200.000.-</b>
	+
	-----
	<b>1.000.000.- Perakende satış fiyatı</b>

Bir başka örnek: 14.862.000.-TL birim fiyatı olan Clopixol 10 mg 50 tb. isimli ilacın 2 kutusu için kesilen fatura;

**ESKİ UYGULAMAYA GÖRE**

<b>2x14.862.000=</b>	<b>29.724.000.-</b>
<b>% 17 KDV tenzili</b>	<b>4.318.872.-</b>
<b>Net Toplam</b>	<b>25.405.128.-</b>
<b>% 20 Eczacı karı</b>	<b>5.081.025.-</b>
<b>Net Toplam</b>	<b>20.324.102.-</b>
<b>% 17 KDV</b>	<b>3.455.097.-</b>
	-----
<b>Genel Toplam</b>	<b>23.779.199.-</b>

**YENİ UYGULAMAYA GÖRE**

<b>2x14.862.000=</b>	<b>29.724.000.-</b>
<b>% 17 KDV tenzili</b>	<b>4.318.872.-</b>
<b>Net Toplam</b>	<b>25.405.128.-</b>
<b>% 16.67 Eczacı karı</b>	<b>4.235.035</b>
<b>Net Toplam</b>	<b>21.170.093.-</b>
<b>% 17 KDV</b>	<b>3.598.916.-</b>
	-----
<b>Genel Toplam</b>	<b>24.769.009.-</b>

Bu uygulamadan da görüleceği üzere bu ilahtaki eczacı karı önceki uygulamaya göre 5.081.025-4.235.035 = 845.990.-TL daha az olmuş; eczacı 2 kutu Clopixol için daha önce depoya 23.779.199.-TL öderken yeni uygulamada 24.779.009.-TL ödemek durumuna gelmiştir. Ödeyeceği bedel de 24.769.009 - 23.779.199.-TL = 989.810.-TL daha fazlaşmıştır.





## 17 NİSAN 2001'de

Alınan kararlar gereği değiştirilen kar oranları aşağıdaki gibidir:

	ESKİ ORANLAR	YENİ ORANLAR
İthalatçı Maliyeti	% 20	% 6
İthalatçı Kar Marjı	% 14	% 10
Depocu Kar Marjı	% 9	% 7
Eczacı Kar Marjı	% 25	% 20*

\* Perakende satış fiyatı üzerinden değerlendirildiğinde eczacı kar oranı % 16.6 oranına düşmektedir.

Yukarıda ayrıntıları verilen bu yeni düzenleme, ithal ilaca zam yapabilmeyi bir aracı olarak kullanılmıştır. O kadar ki, toplam olarak ithal ilaçta ara kar marjları yukarıda ifade edildiği gibi yüzde 25 oranında düşürülmüş, ithal dışındaki diğer ilaçlara

ise yüzde 6 oranında zam verilmiştir. Başka bir anlatımla, bu yöntemle, yani ithal ilacın dalgalanmaya bırakılan kura göre teşekkül edecek yüzde 25'lik zam ara kar marjları aşağıya çekilerek karşılanmıştır.

### Bu uygulamanın eczaneye yansımalarını ifade etmeye çalışırsak:

	ESKİ ORANLAR	100.000.000= 147 \$ 'A' ilacı üretici fiyatı	YENİ ORANLAR	176.400.000.-=147 \$ 'A' ilacı üretici fiyatı
İthalatçı Maliyeti	% 20	120.000.000	% 6	186.984.000.-
İthalatçı Kar Marjı	% 14	136.800.000	% 10	205.682.400.-
Depocu Kar Marjı	% 9	149.112.000	% 7	220.080.170.-
Eczacı Kar Marjı	% 25	186.390.000	% 20	264.096.210.-
Etiket fiyatı üzerinden eczacı brüt kar oranı*		(1-49.112/186.390=0.20) 37.278.000.-TL		(1-220.080.170/264096210= 0,166)=43.839.000.-TL
Eczane İşletme Maliyeti		0,12=22.366.800		0,12=31.691.550.-
Eczane Net Kazancı		37278000-22.366.800= 14.911.200.-TL		43839000-31691550= 12.147.450.-TL
Net Kazanç Oranı	% 8		%4.6	

\* Tabloda maliyet fiyatları üzerinden hesaplamada kullanılan oranlar yer almaktadır. Etiket fiyatından bu oranlar tariflenirse; örneğin eczacı kar oranı yüzde 20'den yüzde 16.6'ya düşmektedir. Kayıp yüzde 3,4'tür.

Bir eczanenin sabit sayılabilecek giderleri cirosuna oranla yüzde 10-12 civarındadır. Ödenecek vergilerle bu oran yüzde 17-18'e ulaşmaktadır. Bu da 100 milyon maliyeti olan bir ilaç için eski uygulamada eczanenin net kazancı 14 milyon 911 bin 200 TL iken, yeni uygulamada bu kazanç 12 milyon 221 bin 224 TL olmaktadır. Kısaca eczacı kazanç elde etmek şöyle dursun ithal ilaç sattığı zaman bunun vergisini cebinden ödeyecektir.

Yukarıdaki tablodan da görüleceği gibi brüt karlılığın düşmesine rağmen giderlerin aynı oranda geri çekile-

meyecek olması, ithal ilaçtaki net karlılığı yüzde 4-6 seviyelerine geri çekecektir. Net karlılık olarak görünen bu değer ise, eczacının vergi yükümlülüklerini bile karşılamayacaktır.

Yukarıdaki tablodan da anlaşılacağı üzere yeni uygulamada ithalatçı firma açısından bir zarar görünmemekte, karlılıklarında % 18'lik bir azalma olduğu söylenirse de dövizin günlük kura göre ayarlanması nedeniyle hiçbir kayıpları olmamaktadır. Eczane açısından durum son derece olumsuzdur.





## Bu uygulamanın eczaneye yansımalarını ifade etmeye çalışırsak:

	ESKİ ORAN	100.000.000 TL CİRO	YENİ ORAN	100.000.000 TL CİRO
Etiket Fiyatı Üzerinden Eczacı Brüt Kar oranı *	% 20	20.000.000.-TL	% 16.6	16.600.000.-TL
Eczane İşletme Maliyeti **	% 12	12.000.000.-TL	% 12	12.000.000.-TL
Eczane Net Kazancı		8.000.000.-TL		4.600.000.-TL
Ciroya göre net kazanç oranı	% 8		% 4.6	

\* Tabloda maliyet fiyatları üzerinden hesaplamada kullanılan oranlar yer almaktadır. Etiket fiyatından bu oranlar tariflenirse; örneğin eczacı kar oranı yüzde 20'den yüzde 16.6'ya düşmektedir. Kayıp yüzde 3,4'tür. Eczacının net kazancı ithal ilaçta yaklaşık yüzde 42 oranında azaltılmış olmaktadır.

\*\* Bir eczanenin ortalama işletme maliyeti % 12 olarak hesaplanmaktadır.

Eczanelerin cirolarının % 80'ini kamu kurum ve kuruluşlarının reçeteleri oluşturmaktadır. Bu dağılım şöyledir; Bağ-Kur % 40, Emekli Sandığı % 30 ve konsolide bütçe (Maliye Bakanlığı'ndan ödenek alanlar) % 30'unu oluşturmaktadır.

Bağ-Kur'un en erken ödemesi 60 günde yapılırken bazı bölgelerde 90-120 güne varan sürelerle karşılanmaktadır. Emekli Sandığı sözleşmesindeki 18 iş günü olarak belirlenen ödeme süresine uyarken Maliye Bakanlığı'ndan ödenek alan konsolide bütçe dediğimiz tüm bakanlıklara bağlı kurumların ödeme süreleri ise 30-90 gün arasında değişmektedir.

Depolar son uygulamadan sonra ithal ilaçta vadeleri bazı kalemlerde 15 güne, çoğunda 30 güne çekmiştir. Kurumdan reçete bedelini alamayan eczacının resmi kurum reçetelerindeki ithal ilacı karşılama konusunda çok ciddi engeller oluşmaktadır. Depolar verdikleri ilacın karşılığı çeki anında talep etmekte, ödeme gecikmelerinde ise ilaç vermeme gibi bir davranış göstermektedirler.

Kamu kurum ve kuruluşlarının reçetelerini karşı-

larken sözleşme gereği % 5 iskonto yapan eczacı 30-120 güne varan sürelerde aldığı geri ödemelerle isteseler de hastaların ithal ilacını karşılayamayacaklardır.

Türkiye'de ruhsatlı bulunan tüm ithal ilaç sayısı 2376 olup toplam ilaç sayısının % 26 sını oluşturmaktadır. 2376 adet ithal ilacın % 57'si (1357'si) katılım payından muaf, % 4'ü de (95'i) sadece yatan hastalarda ödenmektedir. Buna göre ithal ilaçların % 61'i katılım payından muaf.

Dolayısıyla ithal ilaçta karlılığın düşürülmesinde katılım payı alınmaması bir gerekçe olarak gösterilemez.

Türk Eczacıları Birliği ve Eczacı Odaları yıllardır sürdürdükleri çalışmalarda, ilaçta patente karşı çıkışta sürekli olarak bugün gelinen noktayı vurgulamışlar, önlem alınması gerekliliğini söylemişlerdir.

Türk Eczacıları Birliği'nin 6 Mayıs 1998 tarihinde yazılı olarak Sağlık Bakanlığı'na iletilmiş olduğu "İthal ilaca" ilişkin görüş ve önerilerine TEB Haberler eki Gündem'in Nisan 2001 sayısında yer verilmiştir.

